

KIJKEN VANUIT EEN BREDE CONTEXT EN SAMEN ONDERNEMEN: **BESTUURLIJK PLATFORM VO-MBO GRONINGEN**

Samenwerken doe je niet alleen! En dat je dat breed kunt bezien, bewijst het Bestuurlijk Platform vo-mbo Groningen. Hierin participeren alle vo- en mbo-schoolbesturen in de provincie, inclusief de partijen voor het vso en praktijkonderwijs. Twee ontwikkelingen noopten de bestuurders tot intensieve samenwerking: de forse demografische krimp - tot soms wel 40% in de plattelandsregio's - en de onderwijskwaliteit.

Rob Schuur, lid en vicevoorzitter van de Onderwijsraad, was tot april 2020 voorzitter van het college van bestuur van ROC Noorderpoort, één van de grotere mbo-instellingen van ons land. Met een vooruitziende blik organiseerde hij in 2012 twee sessies voor een aantal bestuurders in het vo en mbo. De deelnemers verkenden de actuele ontwikkelingen binnen en rondom het onderwijs. Dat leverde verschillende inzichten op en leidde tot de oprichting van het Bestuurlijk Platform vo-mbo Groningen, waar zich al snel alle vo en mbo-schoolbesturen in de provincie bij aansloten.

COMMITMENT VAN DEELNEMERS

Met de start van het Platform, ontstond 'het kijken vanuit een bredere context', vertelt Schuur. "De aanzienlijke krimp in de regio maakt dat je samen moet ondernemen en niet concurreren."

Het Platform heeft de ambitie om bestuurlijk-strategische zaken en ontwikkelingen met elkaar te signaleren en te bespreken. En waar nodig acties uit te zetten of te beleggen, om een bereikbaar, kwalitatief goed en breed onderwijsaanbod te borgen, in het belang van alle leerlingen in de provincie Groningen.

De deelnemers (zie afsluitende kader) komen vier keer per jaar bijeen. Rondom de verschillende thema's die dan op de agenda staan, zijn ook voorbereidingscommissies actief: "Iedere deelnemer is wel bij een commissie betrokken en dat zorgt voor *commitment*."

Naast de inzet van vakspecialisten voor bepaalde thema's zoekt het Bestuurlijk Platform vo-mbo ook soms naar aanvullende financiering, zoals voor Sterk Techniekonderwijs en de 'Onderwijskaart 2025'.

LEERLINGENDALING EN HERONTWERP

Vanaf de eerste Platform-bijeenkomst staat het onderwerp leerlingendaling hoog op de agenda. Het krijgt blijvende aandacht onder de noemer Herontwerp Onderwijs Groningen. De gelijknamige bestuurscommissie, waar Rob Schuur van Noorderpoort, met drie andere bestuurders deel van uitmaakte, voorzag het Platform de afgelopen jaren al van diverse procesvoorstellen oftewel oplossingsrichtingen om een goed, toegankelijk redelijk nabij (< 15 km) en een breed palet

ONDERWIJSMAN ROB SCHUUR:
"HET ONDERWIJS IS VAN DOORSLAGGEVENDE BETEKENIS OM
EEN FUNDAMENT TE VERSCHAFFEN AAN JONGE MENSEN."

aan onderwijs te blijven waarborgen, bereikbaar voor alle leerlingen in de provincie Groningen. En daarmee ook bijvoorbeeld voortijdig schoolverlaten te voorkomen en het lerarentekort aan te pakken; thema's die later toegevoegd zijn aan de agenda van het Platform.

Voor Noorderpoort leidde de doelstelling van het Platform tot de overdracht van zo'n 2000 vo-leerlingen aan drie andere schoolbesturen (in de stad Groningen, Appingedam en Stadskanaal), het inhuizen van drie vmbo-afdelingen bij het mbo, een gemeenschappelijke aanpak van Entree-opleidingen met twee andere mbo-instellingen en het overdragen van het VAVO aan het Alfa-college, om op die manier een sterke VAVO-school in de provincie Groningen overeind te houden.

IN VOGELVLUCHT: THEMA HERONTWERP

De bestuurscommissie Herontwerp Onderwijs Groningen doet voorstellen aan het Platform vo-mbo in het kader van leerlingendaling.

Bestuurlijke stappen vo tot 2021:

- Fusie tussen Ommelander College Appingedam en Fivel College Delfzijl tot Eemsdelta college (2011), bestuur Noorderpoort draagt het vo in Appingedam over aan de nieuwe stichting
- Overdracht vo van bestuur Noorderpoort (in de gemeente Groningen), aan bestuur Openbaar Onderwijs Groningen (O2G2); 2013
- Overdracht vo van bestuur Noorderpoort (Stadskanaal) aan bestuur Ubbo Emmius; 2015
- Overdracht bestuur Praktijkonderwijs Stadskanaal aan bestuur Ubbo Emmius; 2016
- Overdracht vo-locatie door bestuur Ubbo Emmius Veendam aan bestuur Winkler Prins; 2018
- Sluiting locatie Zuidhorn Gomarus college; 2019
- Overdracht vo-locatie door bestuur CSG Rehoboth Hoogezand aan bestuur dr. Aletta Jacobs College; 2020
- Vo-locatie Het Hogeland College Wehe-den Hoorn verhuist naar Winsum, CSG draagt onderwijs Winsum over aan Het Hogeland College; 2020

De mbo-besturen hebben onderling afspraken gemaakt over het aanbod en de verdeling van kleine mbo-afdelingen/-opleidingen en het Entree-aanbod, zowel naar opleiding als naar uitvoeringslocatie.

Naast het thema Leerlingendaling behandelde het Platform de afgelopen jaren ook andere onderwerpen, zoals de provinciale invulling Entree-onderwijs (2012/2013), het LOB (2014-2016), VSV (2016), de aardbevingsproblematiek (2016-2018), de toekomst van het techniekonderwijs (2016-heden), de aansluiting vo-hbo (2018-heden) en de aanpak lerarentekort/personeelsfricties (2018-heden).

GEMEENSCHAPPELIJKE WAARDEN

“De factor tijd is vaak bepalend”, zegt Schuur. “Je wilt de meest optimale herindeling zonder meten en passen. Soms lukt het binnen twee jaar, dan weer iets langer, maar de stip op de horizon is daar en uiteindelijk komt het goed. Soms is er gewoon meer ruimte nodig.”

Schuur verwijst onder meer naar de overdracht van vo-leerlingen van Noorderpoort richting het protestants-katholieke Ubbo-Emmius. Hij werd toen beschuldigd van het ‘verkwanselen’ van het openbaar onderwijs, maar uiteindelijk vond men elkaar in gemeenschappelijke waarden:

'HET DOET BIJ IEDEREEN ZEER, MAAR ALS DE EEN DE ANDER WAT GUNT, LEIDT HET TOT TOEKOMST-VASTE EN KRIMPBESTENDIGE SCHOOLORGANISATIES'

“Als je echt de tijd neemt en niet begint met blauwdrukken van identiteiten, dan is er veel mogelijk, zolang de gemeenschap maar kan accepteren dat het hun school is. Overal werkt het net iets anders, het moet aansluiten bij de lokale context, de cultuur.”

Bij samenwerkingen of fusies zijn soms drie schoolbesturen betrokken die samen op een lijn moeten zien te komen: Het heeft ook financiële consequenties, gebouwen moeten verbouwd of er komt nieuwbouw: “Het doet bij iedereen zeer”, zegt Schuur. “Maar als de een de ander wat gunt, leidt het tot toekomst vaste en krimpbestendige schoolorganisaties.”

Schuur haalt de ‘bestuurlijke attitude’ aan: “Je kunt invloed uitoefenen op het type bestuurder en werven op dat profiel richting collega’s die besef hebben van krimp en de maatschappelijke opdracht.”

ONTMOETEN EN BEVRAGEN

Gerard van Vliet, bestuurder van Ubbo Emmius, lid van de bestuurscommissie Herontwerp, en ervaringsdeskundig: “Samen kun je meer onderwijsmogelijkheden bieden en dat is in het belang van de leerling.” ‘Zijn’ Ubbo Emmius had de afgelopen jaren al te maken met meerdere verschuivingen. Zoals de overdracht van het vo in Stadskanaal door het bestuur van Noorderpoort naar dat van Ubbo Emmius (2015). “Alle vmbo, havo en vwo in Stadskanaal op één school.” Daarna volgde de overdracht van het Praktijkonderwijs Stadskanaal (2016) aan Ubbo Emmius. Zelf liet het Groninger schoolbestuur 2018 een vo-locatie in Veendam integreren binnen de brede scholengemeenschap van Winkler Prins (2018).

Bestuurder Ferdinand Vinke geeft aan dat hoewel het voor medewerkers vaak niet eenvoudig is, zij langzaamaan ook de voordelen van een wat grotere, sterke, school ontdekken: “bijvoorbeeld dat ze nu ook deel uitmaken van een sectie.” Vinke noemt de regionale context en het samenkomen binnen het Platform een ‘succesfactor’. “Die verbreding van vraagstukken op provinciaal niveau is buitengewoon belangrijk, omdat je van elkaar leert, maar ook omdat je binnen zo’n setting bestuurlijke relaties aan kunt gaan.”

Bestuurders Nol Benders (CSG) en Agnes Schaafsma (Het Hogeland College) zien ook de meerwaarde. De Christelijke Scholengemeenschap Groningen (CSG) heeft 1 augustus 2020 haar onderwijs in Winsum volledig overgedragen aan Schoolbestuur Lauwers en Eems, de koepel waartoe Het Hogeland College behoort. Met de CSG-overdracht blijft een goed en gevarieerd vmbo-onderwijsaanbod in de regio behouden. “Elkaar blijven ontmoeten en bevragen binnen het Platform stimuleert de voortgang”, zegt Benders.

HOGERE PUBLIEKE OPDRACHT

Rob Schuur: “Sociaal-economisch gaat het Groningen niet altijd voor de wind, denk aan de relatief hoge werkloosheid en de aardbevingsellende. En dan ontstaat steeds meer het belang van een hogere publieke opdracht.” Het onderwijs noemt Schuur ‘van doorslaggevende betekenis’ om een ‘fundament’ te verschaffen aan jonge mensen: “Om tot economische zelfstandigheid te komen. Het grootste goed; je wilt niet constant afhankelijk zijn.”

Bestuurders in Groningen kijken ook buiten het onderwijs naar ‘publieke partners’ om mee samen te werken. Schuur noemt ook de herindeling van de provincie Groningen, van 23 naar uiteindelijk zeven gemeenten. Hij spreekt over de noodzaak van een ‘gestructureerd overleg’ met gemeenten en jeugdzorg en pleit voor een ‘eenduidige visie en afspraken’. Zo houden leerplichtambtenaren nu ook steeds vaker kantoor in schoolgebouwen, een plus, vindt Schuur: “Ons land is mooi, maar ook op-en-top verkokerd, specifieke kennis is versnipperd en daardoor onnodig duur geworden. Samen is er nog veel te winnen.”

Agnes Schaafsma (Het Hogeland College): “We moeten alle hokjes proberen los te laten. Dat is niet alleen een schoolbelang, maar ook van belang voor de leefbaarheid van de gemeente, het bedrijfsleven, het vasthouden van arbeidspotentieel in de regio.”

Deelnemers Bestuurlijk Platform vo-mbo

- Alfa-college
- Christelijke Scholengemeenschap Groningen (CSG)
- De Bolster
- dr. Aletta Jacobs College
- Eemsdeltacollege
- Gereformeerde Scholengroep (Gomarus)
- Het Poortje (Jeugdhulp en onderwijs)
- Kentalis/Guyot REC-2
- Lauwers College
- Lauwers en Eems (Hogeland College)
- Maartenscollege
- Noorderpoort
- Onderwijsgroep Noord (Terra, RSG de Borgen en Dollard College)
- Openbaar Onderwijs Groningen
- Openbaar Onderwijs Oost Groningen (SOOOG) namens de VSO cluster 3 scholen
- Renn4 speciaal onderwijs
- Ubbo Emmius
- Visio/REC-1
- Willem Lodewijk Gymnasium